

ԲՄԿ ՊՈՒՀ ՌՈՒՍ-ՀԱՅԿԱԿԱՆ (ՄԼԱՎՈՆԱԿԱՆ) ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատում եմ՝
Իրավունքի Ինստիտուտի տնօրեն
Ս.Ա.Քալաշյան.

Ինստիտուտ՝ Իրավունքի
Ամբիոն՝ քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության

Հեղինակ՝ Ի.գ.թ., Բաղդասարյան Գ.Ս.

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝ Մեղադրանքի պաշտպանության հիմնախնդիրները ՀՀ-ում

Մագիստրոս կրթական ծրագիր՝ 042101.04.7
«քրեական իրավունք և դատավարություն»

Դասիչ մասնագիտություն՝ 042101.00.7

Դասընթացի անոտացիան

Դասընթացը նպատակ ունի վերլուծել մեղադրանքի պաշտպանության մեխանիզմները ՀՀ քրեական դատավարության համակարգում: Ուսանողները կձանոթանան մեղադրանքի կառուցման, դրա իրավաչափ հիմնավորման, վիճարկման և պաշտպանության տեսական ու գործնական հիմնախնդիրներին: Դասընթացում ընդգրկված են ինչպես ներքին իրավունքի, այնպես էլ ՄԻԵԴ նախադեպերի համապատասխան դրվագներ:

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Նպատակը՝

Ուսանողների իրավաբանական մտածողության ձևավորում՝ մեղադրանքի կառուցման և պաշտպանության գործիքների խորքային ընկալման հիման վրա:

Խնդիրները՝

1. Վերլուծել մեղադրանքի կառուցման փուլերը և դրանց իրավաչափությունը:
2. Բացահայտել դատախազության և նախաքննության մարմինների լիազորությունները:
3. Ուսումնասիրել մեղադրանքի և պաշտպանության հարաբերակցությունը:
4. Վերլուծել մեղադրանքի վերականգնման և փոփոխման հիմքերը:
5. Ջարգացնել գործնական հմտություններ՝ առարկություններ ներկայացնելու և մեղադրանքին պատասխանելու հարցում:

Դասընթացի օբյեկտը և առարկան

Օբյեկտը՝ Քրեական դատավարությունում մեղադրանքի ձևակերպման, հիմնավորման, պահպանման և վիճարկման գործընթացը:

Առարկան՝ Մեղադրանքի պաշտպանության ինստիտուտը՝ որպես քրեական հետապնդման օրինականության և արդարացիության երաշխիք:

Դասընթացի մուտքային պահանջներ

Ուսանողները պետք է տիրապետեն քրեական դատավարության ընդհանուր հիմունքներին, մեղադրանքի կառուցման սկզբունքներին, նախաքննության փուլերին, կարողանան աշխատել գործերով և վերլուծել դատական որոշումները:

Դասընթացի յուրացման արդյունքում ձեռք բերվող գիտելիքները և կարողությունները

Դասընթացի յուրացման արդյունքը ապահովում է անհրաժեշտ

գիտելիքների, հմտությունների ու կարողությունների համապատասխան

ՈԱՇ-ի վերջնարդյունքներին:

Գիտելիքներ`

1. Մեղադրանքի ֆոցյաբանական կառուցվածք
2. Դատախազության գործառույթները քրեական հետապնդման ընթացքում
3. Պաշտպանական դիրքորոշման իրավական հիմքերն ու մարտավարությունները

Հմտություններ`

• Գիտելիքի կիրառման հմտություններ`

1. Իրավաչափ առարկությունների ձևակերպում
2. Մեղադրանքի վիճարկման մեթոդների կիրառում

• Ընդհանրական իմացական հմտություններ`

1. Իրավական փաստարկում և քննադատական վերլուծություն
2. Իրավական դիրքորոշման կազմավորում և պաշտպանություն

Կարողունակություն (կումպետենցիա)`

• Ինքնուրույնություն և պատասխանատվություն`

1. Իրավական դիրքորոշումների ինքնուրույն ձևակերպում
2. Վերլուծական և պատասխանատու որոշումների կայացում պրակտիկ հարցերում

Դասավանդման եղանակները և մեթոդները

- Դասախոսություններ (տեսություն)
- Մեմինարներ (գործնական վերլուծություն)
- Քեյս ստադի (գործերի ուսումնասիրություն)

- Դերային խաղեր (դատական վիճաբանություն)
- Ուսանողների ելույթներ և առարկություններ

Դասընթացի տեղն ուսումնական ծրագրում

Դասընթացը ներառված է «**Հանցագործությունների որակավորման հիմնական կանոններն ու սկզբունքները (տեսության և պրակտիկայի խնդիրներ)**» .. ակադեմիական կրեդիտ (108 ակադեմիական ժամ)

աշխատատարությամբ, որից 10 ակադեմիական ժամ նախատեսվում է գործնական պարապմունքների համար:

Դասընթացը նախատեսվում է ուսումնասիրել 1-ին ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակում:

Ուսումնական աշխատանքի տեսակները	Ընդամենը, ակադ. ժամեր
1. Առարկայի ուսումնասիրման ընդհանուր աշխատատարությունն, այդ թվում`	108
1.1. Լսարանային պարապմունքներ, այդ թվում`	18
1.1.1. Դասախոսություններ	8
1.1.2. Գործնական պարապմունքներ, այդ թվում`	10
1.1.2.1. Ստուգողական աշխատանքներ	4
1.2. Ինքնուրույն աշխատանք, այդ թվում`	86
1.2.1. Քննություններին նախապատրաստում	
1.2.2. Ինքնուրույն աշխատանքի այլ տեսակներ, այդ թվում` (նշել)	

1.2.2.1. Գրավոր ինքնուրույն աշխատանքներ	
Ամփոփիչ ստուգում (քննություն, ստուգաթք)	ստուգաթք

Դասընթացի ծավալի բաշխում (ակադեմիական ժամերով) ըստ թեմաների և ուսումնական աշխատանքի տեսակների

Առարկայի բաժինները և թեմաները	Ընդամենը	Դասախոսություններ	Գործնական / սեմինար պարապմունքներ
1	2=3+4	3	4
Թեմա 1. Մեղադրանքի էությունը և դրա կառուցման իրավական հիմքերը	10		1
Թեմա 2. Մեղադրական եզրակացություն. կառուցվածք, պահանջներ և ձևակերպման խնդիրներ	10	1	1
Թեմա 3 Դատախազի դերը մեղադրանքի պահպանման և վերահսկման գործընթացում	10	1	1
Թեմա 4. Նախաքննության մարմինների և դատախազության գործառույթների բաշխում	10	1	1
Թեմա 5. Մեղադրանքի փոփոխման, լրացման և վերականգնման հիմնավորումը	10	1	1
Թեմա 6. Մեղադրանքի և պաշտպանական դիրքորոշման իրավական բախումները	10	1	1

Թեմա 7. <i>Դատական վիճաբանության փուլում մեղադրանքի պաշտպանությունը</i>	10	1	1
Թեմա 8. <i>ՄԻԵԴ նախադեպերի ազդեցությունը մեղադրանքի ձևակերպման վրա</i>	10	1	1
Թեմա 9. <i>Անօրինական մեղադրանքի հետևանքներն ու իրավական արձագանքը</i>	10	1	1
Թեմա 10. <i>Քննարկումներ և գործնական վարժություններ՝ ուսանողների մասնակցությամբ</i>	8		1
Ընդամենը	108	8	10

Դասընթացի թեմաների բովանդակությունը (մանրամասն)

Թեմա 1. *Մեղադրանքի ֆոջյաբանական էությունը և դրա կառուցման իրավական հիմքերը*

Բացատրվում է մեղադրանքի հասկացությունը, դրա տեղն ու նշանակությունը քրեական դատավարության համակարգում: Վերլուծվում են քրեական հետապնդման նպատակը, հանցանքի փաստական և իրավական կողմերի հիմնավորումը:

Թեմա 2. *Մեղադրական եզրակացություն. կառուցվածք, պահանջներ և ձևակերպման խնդիրներ*

Ուսումնասիրվում է մեղադրական եզրակացության իրավական կարգավորումը, դրա պարտադիր կառուցվածքային տարրերը, ձևակերպման ճշգրտությունը և իրավաչափության խնդիրները:

Թեմա 3. *Դատախազի դերը մեղադրանքի պահպանման և վերահսկման գործընթացում*

Քննարկվում են դատախազության լիազորությունները նախաքննության և դատական փուլերում, նրանց դերակատարությունը մեղադրանքի հաստատման, փոփոխման և վերականգնման գործընթացում:

Թեմա 4. *Նախաքննության մարմինների և դատախազության գործառույթների բաշխում*

Վերլուծվում է մարմինների համատեղ և տարանջատ պատասխանատվությունը մեղադրանքի ձևավորման փուլում: Ներկայացվում են կոնֆլիկտային իրավիճակներ և իրավասությունների սահմանագծման հիմնախնդիրներ:

Թեմա 5. *Մեղադրանքի փոփոխման, լրացման և վերականգնման հիմնավորումը*
Բացատրվում է մեղադրանքի վերանայման գործընթացը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում: Ուսումնասիրվում են վերականգնումից բխող սահմանափակումներն ու հետևանքները:

Թեմա 6. *Մեղադրանքի և պաշտպանական դիրքորոշման իրավական բախումները*
Դիտարկվում է, թե ինչպես է պաշտպանական կողմը հակազդում մեղադրանքի ձևակերպմանը, առարկություններ, այլընտրանքային մեկնաբանություններ, արդարացման հիմքեր:

Թեմա 7. *Դատական վիճաբանության փուլում մեղադրանքի պաշտպանությունը*
Մեղադրողի գործունեությունն անաչառության և հավասարակշռության սկզբունքների շրջանակում: Վիճաբանության կառուցվածք, ապացույցների ներկայացում և վերլուծություն:

Թեմա 8. *ՄԻԵԴ նախադեպերի ազդեցությունը մեղադրանքի ձևակերպման վրա*
Քննարկվում է Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դերակատարությունը քրեական գործերում արդար դատաքննության ապահովման համատեքստում, օրինակ՝ «Լավ հրապարակված մեղադրանք», «հստակություն» և այլն:

Թեմա 9. *Անօրինական մեղադրանքի հետևանքներն ու իրավական արձագանքը*
Վերլուծվում են այն դեպքերը, երբ մեղադրանքը կազմված է խախտումներով՝ ապօրինի ապացույցների օգտագործում, իրավական որակման սխալ: Ներկայացվում են վերականգնման, կարճման կամ արդարացման եղանակները:

Թեմա 10. *Քննարկումներ և գործնական վարժություններ՝ ուսանողների մասնակցությամբ*

Ուսանողները կազմում են մեղադրական եզրակացություն ներկայացված գործի հիման վրա, մասնակցում դերային խաղերի, գնահատում իրավաչափությունը և առաջադրում դիրքորոշումներ: Դասընթացը եզրափակվում է ամփոփմամբ:

Դասընթացի ապահովվածությունը գրականությամբ

Հիմնական գրականություն՝

1. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրք
2. Ավետիսյան Գ. — «Քրեական դատավարություն», Երևան
3. Վարդանյան Ա. — «Մեղադրանքի համակարգը քրեական դատավարության մեջ», Երևան
4. Սահակյան Դ. — «Դատախազության դերը քրեական հետապնդման մեջ», 2021

Լրացուցիչ գրականություն`

1. ՄԻԵԴ որոշումներ` մեղադրանքի, արդար դատաքննության և 6-րդ հոդվածի կիրառմամբ
2. ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի որոշումներ` գործերով, որտեղ մեղադրանքի օրինականությունը վիճարկվել է
3. Իրավաբանական հոդվածներ և վերլուծություններ թեմայի վերաբերյալ